

METODOLOŠKO POJASNILO

Mojca Pogačnik

RAČUNI SEKTORJA OKOLJSKEGA BLAGA IN STORITEV

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

Računi sektorja okoljskega blaga in storitev, Slovenija, letno (Prva objava)

Oktober 2024

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	4
6	DEFINICIJE.....	4
7	POJASNILA.....	5
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	6
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	7
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	7

1 NAMEN

Namen objave podatkov o računih sektorja okoljskega blaga in storitev je prikazovanje podatkov iz okoljskega sektorja, tj. podatkov o proizvodih in storitvah, ki preprečujejo, omejujejo, zmanjšujejo ali blažijo okoljsko škodo in izčrpavanje naravnih virov. Ključne statistike prikazujejo te podatke glede na zaposlenost, proizvodnjo, dodano vrednost in izvoz po gospodarskih dejavnostih in dejavnostih varovanja okolja in upravljanja naravnih virov.

2 PRAVNI OKVIR

- Letni program statističnih raziskovanj (LPSR)
- Zakon o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01)
- Uredba (EU) št. 691/2011 Evropskega parlamenta in Sveta o evropskih okoljsko-ekonomskih računih z dne 6. julija 2011 (CELEX: 32011R0691) in Uredba EU št. 538/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredbe (EU) št. 691/2011 o evropskih okoljsko-ekonomskih računih z dne 16. Aprila 2014 (CELEX: 32014R0538)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enote, ki jih opisujejo objavljeni podatki, so:

- proizvodnja okoljskih tehnologij, blaga in storitev, katerih končni namen je varstvo okolja in upravljanje naravnih virov;
- dodana vrednost in izvoz teh tehnologij, blaga in storitev;
- zaposlenost v sektorju okoljskega blaga in storitev

Podatki o vrednosti proizvodnje, dodani vrednosti in izvozu so izraženi v milijonih EUR, podatki o zaposlenosti pa v polnovrednih delovnih močeh. Podatki so prikazani po področjih dejavnosti in skupinah dejavnosti po Standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD 2008).

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Opazovane enote so proizvajalci okoljskih tehnologij, blaga in storitev, katerih končni namen je varstvo okolja in upravljanje naravnih virov.

V raziskovanje so zajeti podatki o proizvodnji, dodani vrednosti, izvozu in zaposlenosti v sektorju okoljskega blaga in storitev.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo letno.

Za izdelavo računov sektorja okoljskega blaga in storitev smo uporabili naslednje statistične vire in podatke iz naslednjih statističnih raziskovanj:

- raziskovanje IND-L: Industrijska proizvodnja
- raziskovanje OKI: Izdatki za varstvo okolja
- raziskovanje NR-COFOG: Izdatki države po namenih
- raziskovanje NR-SUT: Tabele ponudbe in porabe in input-output tabele
- raziskovanje EK: Ekološko kmetovanje
- raziskovanje GRAD/M: Gradbena dejavnost in nova naročila (podatki o vrednosti gradbenih del)
- raziskovanje E1-EE: Proizvodnja električne in toplotne industrije
- raziskovanje E-CEE/M: Cene električne energije
- raziskovanje NR-BDP/L: Letni bruto domači proizvod in zaposlenost

Podatkov za to raziskovanje ne pridobivamo iz administrativnih virov.

6 DEFINICIJE

Računi sektorja okoljskega blaga in storitev (EGSS) so satelitski okoljsko ekonomski računi k nacionalnim računom, definirani v Sistemu okoljsko ekonomskega računovodstva (SEEA) in ESEA (Evropski sistem okoljskega računovodstva). Sektor okoljskega blaga in storitev (EGSS) je sistem raznovrstnih proizvajalcev tehnologij, blaga in storitev, s katerimi se preprečujejo, omejujejo, zmanjšujejo ali blažijo vplivi, ki so škodljivi za okolje (za zrak, vode, tla), in v povezavi s tem tudi tistih, s katerimi se rešuje problematika odpadkov, hrupa, biodiverzitete, krajine ter izčrpavanja naravnih virov.

Okoljsko blago so npr. energetske učinkovite električne naprave (hladilniki, pralni stroji ...), avtomobili z nižjimi emisijami, ekološke barve, reciklirani papir, zračni filtri, zabojniki in vreče za smeti, električna energija iz obnovljivih virov idr.

Okoljske storitve so npr. ravnanje z odpadki, upravljanje odpadnih voda, aktivnosti v povezavi z zmanjševanjem izgub v vodovodnem omrežju, aktivnosti v povezavi z varčevanjem energije in porabe vode, vzdrževanje greznic, instalacija tehnologij za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov (zbiralniki sončne energije, sončne elektrarne) idr.

Okoljske tehnologije so npr. zbiralniki sončne energije, elise vetrnih elektrarn, hidroelektrične turbine, ekološko kmetovanje idr.

Proizvodnja v opazovani enoti je lahko tržna ali netržna. Vrednost **tržne** proizvodnje je skupek v računih izkazanih vrednosti tržne prodaje blaga in storitev tretjim osebam v opazovanem obdobju. Vrednost **netržne** proizvodnje

pa so stroški proizvodnje proizvodov in storitev (tekoči izdatki, ki nastanejo znotraj opazovane enote; sredstva za zaposlene; poraba fiksnega kapitala; drugi davki na proizvodnjo, brez subvencij na proizvodnjo). V vrednost proizvodnje se ne všttevajo spremembe v vrednosti zalog in uvoz blaga ter storitev in DDV.

Dodana vrednost je nova vrednost, ki jo je opazovana enota ustvarila v enem letu.

Izvoz je vrednost blaga, ki je bilo proizvedeno v opazovanih enotah in prodano v tujino.

Število zaposlenih (zaposlenost) v sektorju okoljskega blaga in storitev se izraža v obliki polnovrednih delovnih moči (PDM). Polnovredne delovne moči (PDM) so opredeljene kot zaposlenost v ekvivalentu polnega delovnega časa (ki ustreza številu zaposlitev v ekvivalentu polnega delovnega časa), tj. kot seštevek ur, ki so jih opravili vsi zaposleni skupaj, deljen s povprečnim letnim številom ur, opravljenih na delovnih mestih s polnim delovnim časom na ekonomskem ozemlju države.

Analiza po dejavnostih je tip ekonomske analize, pri kateri se uporabljajo podatki statističnih enot, ki so agregirani glede na klasifikacijo dejavnosti (SKD).

Okoljska domena je posamezen okoljski razred v klasifikacijah CEPA in CReMA.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

CEPA – Klasifikacija aktivnosti in izdatkov za varovanje okolja je objavljena na spletni strani Eurostata: http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=CEPA_2000&StrLanguageCode=EN&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC

CReMA - Klasifikacija dejavnosti upravljanja virov: http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=CL_CEPAREM&StrLanguageCode=EN&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC

COFOG – Klasifikacija namenov sektorja država je objavljena na spletni strani Eurostata: http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Government_expenditure_by_function

SKD – Standardna klasifikacija dejavnosti (slovenska različica klasifikacije NACE) je objavljena na spletni strani SURS (Metode in klasifikacije –Klasifikacije in šifranti – Ekonomske klasifikacije): Metodološko pojasnilo

<http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/klasifikacije>

NIP - Nomenklatura industrijskih proizvodov:
<http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/klasifikacije>

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Postopkov urejanja podatkov nismo uporabili.

UTEŽEVANJE

Postopkov uteževanja podatkov nismo uporabili.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

OBDELAVA PODATKOV DRUGO

Podatke, ki jih prevzamemo iz različnih statističnih virov, je treba preračunati skladno z Eurostatovo metodologijo za račune sektorja okoljskega blaga in storitev. Prevzete podatke tabeliramo. Obdelava se konča s pripravo tabel, urejenih po vrednostih določenih spremenljivk. Pri končni analizi podatke po posameznih spremenljivkah primerjamo s podatki iz prejšnjega leta. Morebitne večje razlike v vrednostih še dodatno preverimo. Ko so podatki obdelani, sledita končni izračun in objava podatkov.

7.3 INDEKSI

Indeksov ne objavljamo.

7.4 NATANČNOST

Natančnosti ne izračunavamo.

7.5 DRUGA POJASNILA

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovni portal SiStat: Okolje in naravni viri – [Okolje](#) – Okoljski računi – Računi sektorja okoljskega blaga in storitev. Objavljeni podatki so absolutni, razvrščeni po klasifikaciji SKD 2008, na ravni Slovenije.

- Prva objava (Okolje, Okoljski računi): »Računi sektorja okoljskega blaga in storitev, Slovenija, letno«.
- Evropski statistični urad (Eurostat)

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Če pride do revidiranja vhodnih podatkov, revidiramo tudi podatke v računih sektorja okoljskega blaga in storitev.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

V časovni vrsti ni prišlo do prelomov, zato so vse časovne točke primerljive. Trenutno so na voljo podatki za obdobje 2010–2022.

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
 - Podatkov za to raziskovanje SURS ne zbira z vprašalnikom.
- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:
 - Računi sektorja okoljskega blaga in storitev (EGSS)

področje: okolje, podpodročje: okoljski računi

Metodološko pojasnilo

- Industrijska proizvodnja,

področje: Industrija, podpodročje: Proizvodnja in prihodki v industriji

- Investicije in tekoči izdatki za varstvo okolja in prihodki za aktivnosti v zvezi z varstvom okolja,

področje: Okolje, podpodročje: Vlaganja v varstvo okolja

- Izdatki sektorja države po namenih,

področje: BDP in nacionalni računi, podpodročje: Primanjkljaj in dolg države, računi države

- Input-output tabele, tabele ponudbe in porabe,

področje: BDP in nacionalni računi, podpodročje: Tabele ponudbe in porabe, input-output tabele

<http://www.stat.si/StatWeb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>

Eurostat

- Environmental goods and services accounts – Handbook, 2016
Metodološko pojasnilo

<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/7700432/KS-GQ-16-008-ENN.pdf/f4965221-2ef0-4926-b3de-28eb4a5faf47>

- Environmental goods and services sector accounts - Practical guide
–2016

<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/7741794/KS-GQ-16-011-ENN.pdf/3196a7bc-c269-40ab-b48a-73465e3edd89>